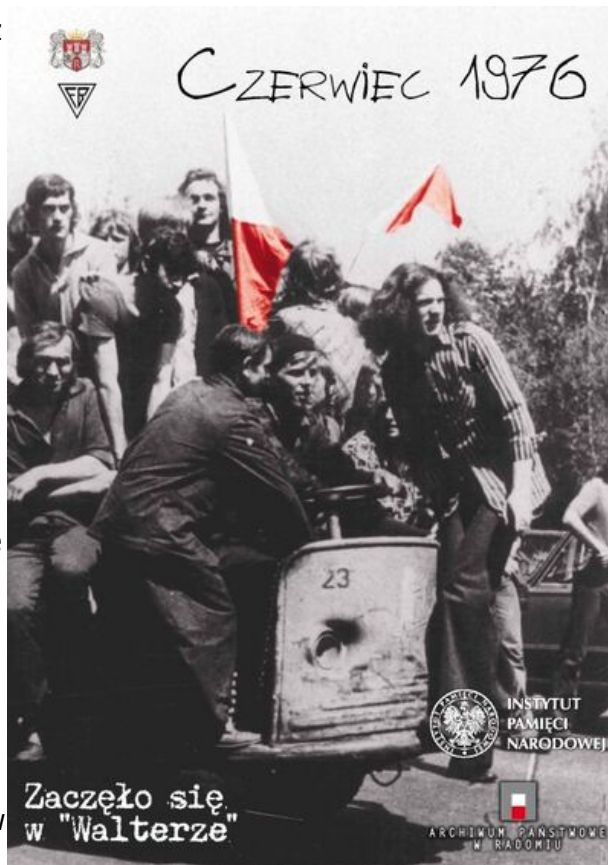

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13639,Czerwiec-1976-Zaczelo-sie-w-Walterze.html>
19.04.2024, 23:25

Czerwiec 1976. Zaczęło się w „Walterze”

24 czerwca 1976 r. premier Piotr Jaroszewicz przedstawił w Sejmie założenia drastycznej podwyżki cen wielu artykułów żywnościowych. Od poniedziałku 28 czerwca 1976 r. miały zdrożeć: mięso i ryby o 69 proc., drób o 30 proc., masło o 60 proc., nabiał o 64 proc., cukier o 90 proc. Podwyżka miała uzasadnienie ekonomiczne, ale sposób jej wprowadzenia przez władze, świadczący o arogancji i lekceważeniu nastrojów, był główną przyczyną wybuchu protestów społecznych. Polacy podwyżek nie chcieli, bo oznaczały one zamach na poprawiające się od 1971 r. warunki życia, a dla tych gorzej sytuowanych – zepchnięcie na krawędź nędzy. 25 czerwca 1976 r. w strajkach, które wybuchły na terenie 24 województw uczestniczyło 70-80 tys. osób, w Radomiu, Ursusie i Płocku doszło do demonstracji i walk ulicznych. Szczególnie gwałtowny przebieg miały starcia w Radomiu, gdzie – tak jak sześć lat wcześniej na Wybrzeżu – spłonął budynek Komitetu Wojewódzkiego PZPR. Władze odpowiedziały represjami: wyjątkowo bestialskim biciem zatrzymanych w „ścieżkach zdrowia”, pokazowymi procesami i wyrzucaniem z pracy, a także zmasowaną propagandową kampanią nienawiści, której najbardziej spektakularnym i haniebnym przejawem stały się reżyserowane, wielotysięczne wiece w całej Polsce, potępiające demonstrantów, nazywanych chuliganami i warchołami. W obawie przed powtórzeniem scenariusza z grudnia 1970 r władze wycofały się z podwyżki, co Jaroszewicz ogłosił 25 czerwca 1976 r. w wieczornym wydaniu dziennika

telewizyjnego.

Spektakularna porażka była punktem przełomowym dekady: zachwiała autorytetem całej ekipy Edwarda Gierka, świadczyła o załamaniu się polityki gospodarczej prowadzonej od 1971 r. pod hasłem „strategii przyspieszonego rozwoju” i zwiastowała narastanie kryzysu gospodarczego. Zapaść na rynku była przyczyną wprowadzenia w sierpniu 1976 r. kartek na cukier.

Brutalne represje wywołały odruch sprzeciwu w wielu środowiskach związanych z Kościołem i opozycyjnie nastawioną inteligencją. We wrześniu 1976 r. powstał Komitet Obrony Robotników, a potem i inne grupy opozycyjne, których działalność stała się czynnikiem rozsadzającym podstawy ustroju komunistycznego.

W ten sposób Czerwiec '76 wpisywał się na trwałe w najnowszą historię Polski i zapowiadał powstanie cztery lata później „Solidarności”, a w konsekwencji również odzyskanie przez Polskę wolności w 1989 r.

Wystawę przygotowało:

Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięi Narodowej Oddział w Lublinie Delegatura w Radomiu

Scenariusz wystawy:

Anna Jankowska (Archiwum Państwowe w Radomiu)
Arkadiusz Kutkowski (IPN)
Paweł Sasanka (IPN)

Projekt graficzny:

Magdalena Śladecka (IPN)

PLIKI DO POBRANIA

[\(pdf, 64.46 MB\)](#)